

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายสุพจน์ ไข่มุกด์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒ - ๔/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๒๗/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติที่เป็นหลักประกันและกลไกในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล วางหลักการไว้ว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจะต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ เป็นบทบัญญัติที่ประกันเสรีภาพในการประกอบอาชีพ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ รวมทั้งเสรีภาพในการแข่งขันทางธุรกิจอย่างเป็นธรรม รัฐจะจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพไม่ได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข ปลอดภัย การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีเจตนารมณ์ในการตราเพื่อกำหนดมาตรการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนโดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตลอดจนคุ้มครองเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย ด้วยเหตุที่อิทธิพลจากการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มีผลกระทบโดยตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน อีกทั้งยังสัมพันธ์กับปัญหาด้านสุขภาพอนามัยและอัตราการเกิดอุบัติเหตุด้านจราจร ตลอดจนจนเป็นต้นเหตุของอาชญากรรมด้านต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นต้องมีมาตรการควบคุมการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ บัญญัติอยู่ในหมวด ๔ ว่าด้วยการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มโดยตรงหรือโดยอ้อม” วรรคสอง บัญญัติว่า “การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” และวรรคสาม บัญญัติว่า “บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร”

เห็นได้ว่า การโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือการแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จะต้องไม่เป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มทั้งโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ ของผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จะกระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม และให้ปรากฏได้เฉพาะภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยต้องไม่ปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หากฝ่าฝืนมีความผิดและมีโทษตามกฎหมาย บทบัญญัติของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ดังกล่าวแม้เป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมอยู่บ้าง เพราะมีผลกระทบต่อการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบอาชีพดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือ

ประกอบอาชีพ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ ให้อำนาจในการตรากฎหมายจำกัดได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ รวมทั้งการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตีมีแอลกอฮอล์เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชน โดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย เนื่องจากเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาครอบครัว ปัญหาอุบัติเหตุและอาชญากรรม และปัญหาต่าง ๆ มากมาย ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ แม้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจะจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลแต่ก็เป็นการจำกัดเสรีภาพที่เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง ให้อำนาจกระทำได้ การห้ามมิให้โฆษณาเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ หรือการแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ ก็มีได้ห้ามมิให้ผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่งขายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์โดยเด็ดขาดแต่อย่างใด การห้ามการโฆษณาดังกล่าวจึงเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะและเป็นการกระทำเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

พิจารณาแล้วจึงเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ แม้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ แต่การจำกัดเสรีภาพดังกล่าว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ และการคุ้มครองผู้บริโภค และบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพเท่าที่จำเป็น โดยมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับผู้ประกอบการที่ขายสินค้าประเภทนั้น ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และไม่กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของเสรีภาพในการประกอบอาชีพดังกล่าว ทั้งกฎหมายดังกล่าวก็ได้ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นไว้ด้วย บทบัญญัติของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ จึงสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ แล้ว

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙
และมาตรา ๔๓

นายสุพจน์ ไข่มุกด์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ